

VY_32_INOVACE_PO_KR_04

SADA : Společnost, stát, právo

TÉMA : Kultura

AUTOR : Mgr. Hana Krčilová

PŘEDMĚT : Základy společenských věd

ROČNÍK : 2. ročník VG

VYUŽITÍ : Prezentace určená pro výklad

ANOTACE : Materiál vychází ze vzdělávací oblasti „Člověk a společnost“, občanský a společenskovědní základ, seznamuje se základními sociologickými pojmy jako je kultura a její znaky, struktura kultury, typologie kultury, vlivy mezi kulturami

KULTURA

KULTURA

- Kultura je vše to, co svou činností vytvořil člověk, je to opak přírody
- V sociologii se „kultura“ používá ve trojím v pojetí :
 - aktivní tvůrčí činnost všech lidí a hodnoty vytvořené touto činností
 - činnost určité skupiny lidí
 - pouze estetická oblast (umění)

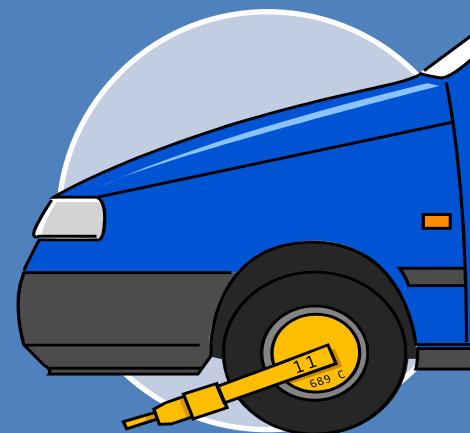
- **ZNAKY KULTURY :**
 - podstatou je **lidská činnost**, způsob jak něco udělat
 - kultura **není vrozená, ale naučená**
 - kultura je vždy **kolektivním produktem** (vytvořila ji společnost, ne jedinec
 - k. je v čase **kontinuální**, předává se z generace na gen.
 - k. je **adaptivní**, přizpůsobivá, prvky kultury se mohou v v čase proměňovat
 - k. je vnitřně **strukturovaná**, členitá (patří do ní traktor i operní árie, zubní kartáček i sociologie jako věda)

Materiální
část
kultury

Duchovní
část
kultury

Normativní
část
kultury

STRUKTURA KULTURY

- Každá kultura má tyto 3 hlavní součásti :
 - 1) **Materiální k. (složka)** – hmotné bohatství společnosti, slouží k uspokojování materiálních potřeb člověka. Patří sem prostředky používané ve výrobě (nářadí, stroje, automaty) i technologické postupy, polotovary, umělé materiály (PVC), spotřební předměty – kartáček na zuby, předměty dlouhodobé spotřeby – elektronika, stavební díla
 - 2) **Duchovní kultura** – soubor idejí, představ, myšlenek, zvyků, zakotvených ve vědě, filozofii, náboženství, právu, morálce, tyto ideje jsou chápány jako **hodnota**, vzor společnosti
 - 3) **Normativní kultura** – norma –pravidlo, soubor daných pravidel chování pro členy dané společnosti, jsou spojeny také se sankcemi (odměny a tresty). Normy jsou ukotveny v morálce a právu.

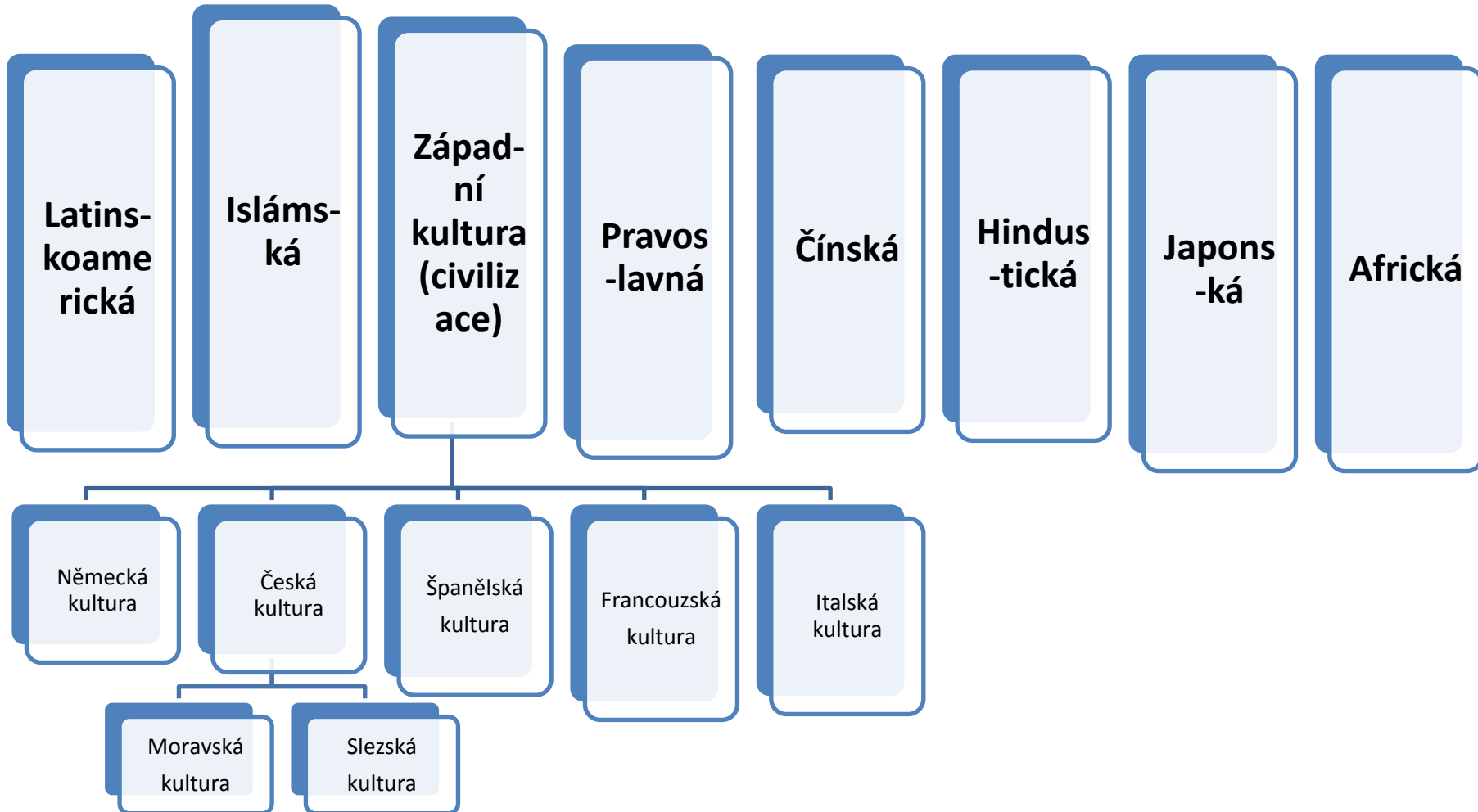
Funkce kultury

- **Humanizační** , polidštuje člověka (jedinec rozvíjí své schopnosti – myšlení, řeči apod.
- **Poznávací** (k. umožňuje jedinci pochopit svět a jeho zákony prostřednictvím poznatků shromážděných minulými generacemi)
- **Akumulativní** (k. shromažďuje a uchovává poznatky všeho druhu, k. má paměť – KNIHOVNY, POČÍTAČE)
- **Zábavná** (k. poskytuje činnosti k relaxaci)
- **Socializační** (jedinec se prostřednictvím kultury začleňuje do určité společnosti) **Socializace** – začlenění jedince do společnosti
- **Proces enkulturace** – osvojování si určité kultury jedincem

Typologie kultur

- Kultury můžeme rozdělit podle několika hledisek :
- A, **podle času**, kdy existovaly (antická, novověká ,soudobá)
- B, **podle prostoru** rozšíření (Evropská, Americká, Africká)
- C, podle **velikosti společenství**, které danou kulturu vyznává :
 - národní
 - etnická
 - **subkultura** (vyznává menší skupina v rámci širšího společenství, odlišuje se některými znaky od většinové k., např. subkultura hippies v 60. letech, subkultura romská v rámci čes. společnosti)
 - **k. světová ???** (zatím nelze mluvit o jednotné světové kultuře, i když někteří sociologové se domnívají že **GLOBALIZACE** by mohla takovou kulturu vytvořit)

Hierarchie kultur

VZTAHY MEZI KUTURAMI

- **Kulturní dědictví** – vlivy mezi k. minulou a současnou. Předávání kul. prvků minulosti, které se v dané společnosti osvědčily
- **Kulturní difuze** – přenos kulturních prvků do k. jiné společnosti
- **Akulturace** – přijetí a osvojení prvků z cizí kultury

Příklady kulturních vlivů

- Pokuste se určit o jaký druh kulturního vlivu jde :
- 1, Jízda králů

Obr. č.1

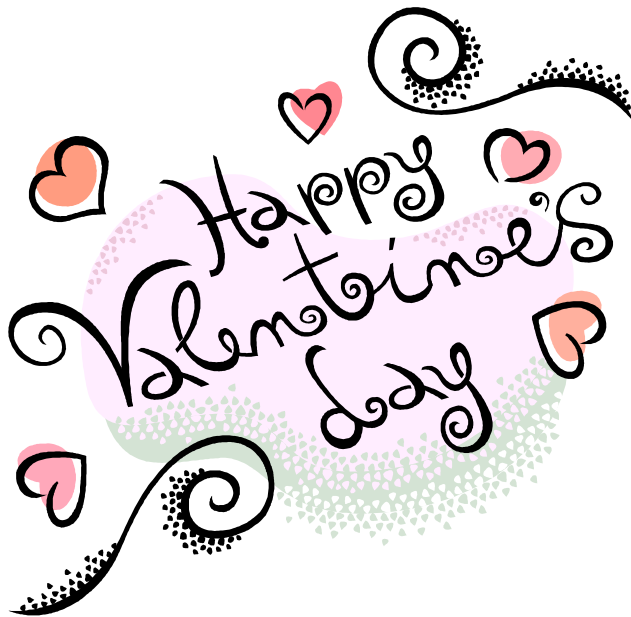

Vlčnov

- 2, Z filmu : **Bohové musejí být šílení**, vzpomínáte, co způsobila prázdná láhev od coca-coly ?
(Obr. č. 2)

- 3, Slavíte Sv. Valentýna, MDŽ, na vánoce k Vám chodí Ježíšek, Santa Claus nebo děda Mráz ? Jaký je původ těchto svátků ?

Použité zdroje

Obr. č. 1. : Soubor:Jizda Kralu Vlcnov Czech Rep.jpg [online] Wikipedie:Otevřená encyklopedie [cit.2013-02-13]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jizda_Kralu_Vlcnov_Czech_Rep.jpg, Wikipedia Commons

Obr.č. 2. : Soubor:Botswana 051.jpg[online] Wikipedie:Otevřená encyklopedie[cit.2013-02-13]. Dostupné z :

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Botswana_051.jpg, Wikipedia Commons

Další použité obrázky jsou kliparty

Použité zdroje

Miloslav Petrusek a kol. : Sociologie pro střední školy, SPN, 3. vyd., Praha, 1997, 75 s.
ISBN 80-04-26689-4

Jan Jandourek . Úvod do sociologie, Portál, 1. vyd., Praha, 2003, 231 s.,
ISBN 80-7178-749-3

Roman David : Politologie, Základy společenských věd, FIN, 2. vyd. Olomouc, 1996,
375 s., ISBN 80-7182-030-X

**D. Denglerová, H. Doležalová a další kol. autorů :Společenské vědy pro 1. ročník
středních škol**, Učebnice, Didaktis, 1. vyd., Brno, 2009, 83 s., ISBN 978-80-7358-144-2

**P.Dufek,E. Kneblová a další kol. autorů : Společenské vědy pro střední školy - 2. díl –
Učebnice**, Didaktis, 1. vyd., Brno, 2010, 87 s.,
ISBN 978-80-7358-152-7

Použité obrázky jsou Kliparty